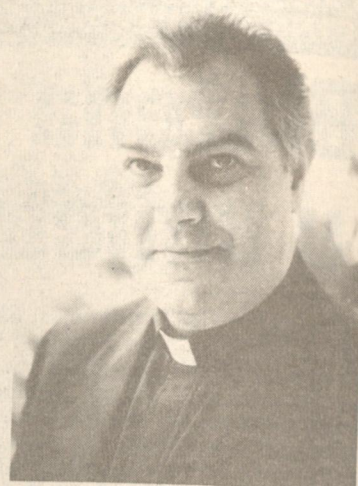

POHOD PALOTINSKOG GENERALA SEAMUSA FREEMANA HRVATSKOJ

General palotinaca fr. Séamus Freeman boravio je u posjetu solidarnosti Hrvatskoj od 8. do 12. travnja. Posjetio je svoju braću u Zagrebu gdje je razgledao njihovu službu karitativne pomoći, i Vinkovcima gdje palotinci vode jednu župu. U vinkovačkoj katedrali sudjelovao je u obredima na Veliki petak, a na Veliku subotu razgovarao je s dakovačkim biskupom Ćirilom Kosom. Obišao je Nuštar, Jaraminu i vinkovačku bolnicu. U Zagrebu ga je primio zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić s kojim je razgovarao o općoj situaciji u Hrvatskoj. General Freeman rado ističe da je dužnost generala da kanonski posjeti svoje zajednice, do čega će tek doći, a da je ovaj posjet izraz solidarnosti, i objašnjava...

PREGOVARATI TREBA I KAD JE TO BEZNADNO I SMJEŠNO

Freeman: Opću temu svojega razgovora s kardinalom Kuharićem, i drugih susreta koje sam ovdje imao, postavio bih u kontekst tri opća načela. Ponajprije, kao izraz solidarnosti s našim ovdašnjim članovima reda i s ljudima kojima red služi u ovoj zemlji. Kad se živi u Italiji, dobivaju se sve vijesti preko televizije, dobivamo novine, dobivamo izvješća od naših članova ovdje, ali je jako teško dobiti osjećaj toga, pa se ponekad osjećamo paraliziranim i nesposobnim da nešto učinimo. Dakle, mislio sam da bi bila dobra ideja doći ovamo i izraziti barem našu solidarnost, jer situacija je neprestano u našim mislima i našim molitvama. To bi i bila druga ideja. Doći i pridružiti se molitvi u uskršnom vremenu, od smrti do uskrsnuća, moglo bi se reći. Pridružiti se u molitvi za narod koji također u ovom času prolazi kroz putovanje smrti i uskrsnuća. I treća ideja dolaska bila je – iskusiti iz prve ruke. Doći na neki način do osjećaja patnje ljudi. Lako je čitati o ratu i lako je čitati i studirati povijest o našim vlastitim ratovima, našim vlastitim problemima, našim vlastitim nacijama, ali se ne razumije ako se ne dođe blizu toga. I blizu tim ljudima. To će mi sve pomoći kad odem natrag u Rim da izrazim našu solidarnost s ovdašnjim potrebama na bolji, autentičniji način.

GK: Najbliže ste prišli ratu u Vinkovcima?

Freeman: To nije blizu ratu, ali je blizu posljedicama rata. Susreo sam se sa svećenicima i mnogim župljanima. Koncelebrirao sam na dva uskrsna slavlja – na Veliku subotu i uskrsnu misu. Nakon toga sam se sreo s puno ljudi u palotinskoj župi. Imao sam i razgovor s dakovačkim biskupom. On nam je dao vrlo dobar pregled posljedica rata u tom području i posljedica u njegovoj biskupiji – broj uništenih crkava i kuća. I opisao je kako je sada biskupija, podijeljena zapravo na tri područja: jedna trećina više ili manje slobodna, jedna okupirana te posljednja više ili manje izgubljena, rekao je.

GK: Postoji li nešto posebno što baš palotinci mogu napraviti za Hrvatsku BiH?

Freeman: U praktičnom smislu postoji. I pomoć u molitvi i solidarnosti. Postoji i napor naših članova, ovdje u Zagrebu, da koordiniraju potragu za hranom i potporu, novcem i odjećom, za izbjeglice i ljude u potrebi. Dakle, na toj praktičnoj razini, mislim da palotinci ovdje, iako mali po broju, čine puno. U tome će imati našu punu potporu, a davat ćemo u tom okviru i apele u njihovo ime. Ako pitate što možemo učiniti na većoj širini, utječući na rat u cijeloj regiji, to je već kompleksnije pitanje. Na Zapadu bismo jako voljeli, i uvjereni smo da bi vlade, Ujedi-

njeni narodi i Europska zajednica trebale biti uključene, da bi trebale preuzeti aktivniju ulogu. Papa i mnogi poglavari vjerskih zajednica daju te apele, ali se osjećaju prilično bespomoćnim, jer na toj razini nemaju mnogo utjecaja. Stvarni utjecaj redovnika je na praktičnoj razini, na humanitarnim apelima. Zato bih htio reći da je taj humanitarni odziv ljudi motiviran nepatvornom kršćanskom solidarnošću. Generiran je i solidarnošću vjere. Na široj političkoj razini nema takve inspiracije vjere, solidarnosti vjere, to je više ekonomski interes. Stoga imamo tako mali utjecaj na toj razini.

GK: Kakva je situacija na razini informiranja? Jeste li dobro informirani?

Freeman: Ne dolaze sve informacije. Napose, opet se može govoriti o dvije razine informacija. Razina mas-medija: jako je teško prodrijeti u to područje. Druga razina, u sklopu naše vlastite družbe, među našim suradnicima postoji vrlo dobar protok informacija. Brat Jo De Brant piše redovite bilten o radu palotinaca u Hrvatskoj o situaciji i kako se razvijala godinama. Tako da smo bili dobro obaviješteni i cirkulirali smo to svojim članovima, tako da bi članovi naše družbe bili dobro obaviješteni. Dolazak ovamo ima i drugu prednost. To je da se informacije koje dobivamo od naših članova mogu doći i vidjeti, te spojiti iskustvo s onim što vam je napisano. Ja nalazim da su to vrlo autentične i pouzdane informacije. Kad odem, iako sam bio ovdje samo nekoliko dana, to će mi dati dodatnu kvalifikaciju da procjenjujem različite vijesti koje dobivam, a to je vrijednost.

GK: Budući da ste Vi Irac, nalazite li neke sličnosti između situacije u Sjevernoj Irskoj i Hrvatskoj?

Freeman: Da. Spomenuo sam to i kardinalu i biskupu dakovačkom. Zaista, i oni su to napomenuli. Povijesno gledano, irski i hrvatski narod podijelili su mnoge zajedničke aspekte povijesti kad su se zaista morali boriti da zadrže svoju narodnost i integritet svoje vjere. Kako je Papa rekao u uskrsnoj poruci, dođu vremena kad ljudi ne mogu a da ne reagiraju. Moraju reagirati da sačuvaju svoj integritet. Da zadobiju mir zasnovan na pravdi. U Irskoj je velik problem bio da je jedna zemlja zauzeta s preklapajućim narodima različitih kultura, različitih religioznih etika i u vremenima velikih napetosti oba su zahtijevala to isto mjesto. Nije bilo mira nekoliko stotina godina.

GK: Je li bilo pregovora? Ima li ih sada?

Freeman: Beskonačnih pregovora. Beskonačnih. Izgleda da sada ipak ima više nade u tim pregovorima. Zašto? To je kompleksno. Rekao bih da su Iraci umorni od rata.

GK: Ima li iskustava iz Irske koja bi bila primjenjiva u Hrvatskoj?

Freeman: To je teško pitanje. Rekao bih iz svoga iskustva iz Irske da čak i kad se pregovori čine beznačajnim i smiješnim, da su i tada obvezni dio mirovnog procesa. Što se više razgovara, što se više raspravlja, to je bolje. Ne možemo možda nekad imati prevelike nade u velika rješenja kroz razgovor. Možemo mnogo puta biti izdani u našim razgovorima i pregovorima, ali ipak mislim da ih je bitno podupirati i nastaviti.

GK: Što se može učiniti da ovdje započne mirovni proces?

Freeman: Nisam ovdje dovoljno dugo da bih mogao na to odgovoriti. Ipak, mislim da Crkva po sebi, unatoč ratu, u svojim propovijedima, u susretima s ljudima, propovijeda poruku mira i opraštanja. Mislim da je to osnova pregovorima, jer ako pregovori ostanu na čisto teritorijalnim ili ekonomskim pitanjima, ne vidim kako se može napredovati. Mora se ići dublje, na razinu pokušaja da se nade mir s pravom. Pokušati pronaći pomirenje, budući da na kraju, tamo negdje uz cestu, mora se doći do toga, pa zašto onda s tim ne započeti? Mi palotinci imamo obvezu biti u službi te poruke. Kako će se doista odvijati, ja zaista ne mogu reći.

GK: Što Vas se posebno dojmilo?

Freeman: Nisam nikad u životu bio tako blizu pravim patnjama ljudi, onome što rat doista znači, tragediji rata, velikom gubitku koji ostavlja ljude bez njihova vlasništva, imena, mjesta. Sretali smo i vojnike, majke i djecu. U njima postoje razni tipovi patnje, sve vrijeme. Naravno, čovjek koji mora ići u rat pati i strah ga je, živi ili umire. Ali, imao sam osjećaj da je možda i veća patnja ostati kod kuće. Čovjek koji je na fronti ima barem nekakvu kontrolu nad situacijom, nad opasnošću. A žena koja se kod kuće, brine za djecu, često nema kontrolu nad situacijom. A ostala je i bez spoznaja što se tamo vani događa. Mislim da to mora biti velika patnja. U djece, koja su budućnost ove zemlje kao i svake druge zemlje, sjećanja na rat ostat će dugo vremena. To će biti dio nacije, dio povijesti. Proći će puno vremena prije nego ta sjećanja budu izliječena. Te posljedice rata me čine tužnim.

Na zapadu, gdje nema rata, možeš biti jako racionalan. Možeš doći do racionalnog odgovora na najveći dio problema na koje naiđeš. Ali kad dođeš u ratnu situaciju, shvaćaš odjedanput da je sva logika nestala. Sav osjećaj iz rasprave je nestao. Više nema pravila. To je vrlo frustrirajuća situacija.

Razgovarao:
Josip Stilić